



MIDDEN NEDERLAND



IN DEZE BIJLAGE:

- » SPIEGELKARPERPROJECTEN
- » TERUGBLIK DROOGTE
- » AANTAL VISLESSEN GROEIT
- » NACHTELIJKE CONTROLEACTIES
- » NIEUW VISPLAN VBC RIJN EN IJSSEL
- » IN MEMORIAM: SJAAK KOPPERS



TERUGBLIK DROOGTE SAMEN DE SCHOULDERS ERONDER

De extreem warme en droge zomer van 2018 heeft op veel plekken geleid tot problemen met de waterstand. Met name in de Achterhoek, waar weinig wateraanvoer is, zakte het water diep in de zandbodem weg met droogval tot gevolg.

DOOR: FRANK BOSMAN



Complete beken kwamen deze zomer droog te staan



Toen niet alleen stads-vijvers maar zelfs beken die voorheen altijd water vasthielden droogvielen, luidden steeds meer mensen – niet alleen sportvissers – de noodklok. Dit kon grote gevolgen hebben voor de visstand. Als federatie móesten we in actie komen om vissen te redden. Na een eerste waarschuwing naar onze verenigingen ontstonden tal van clubjes mensen die daar vrijwillig bij wilden helpen. De benodigde materialen werden verzameld en men ging d'r an, zoals ze dat zo mooi in de Achterhoek zeggen.

REDDINGSACTIES

Als federatie coördineerden we reddingsacties en bezochten we wateren waar vissen in nood zouden zijn. Die inspecties waren belangrijk om te kunnen bepalen hoe dringend de noodzaak tot ingrijpen was. Vis overzetten is een laatste noodmaatregel. Als federatie laten we vissen bij voorkeur zwemmen in de wateren waar ze zitten. Vis verplaatsen brengt ook risico's met zich mee, zoals vissterfte.

GROTE HECTIEK

Na de eerste reddingsacties in de Boven-Slinge was al snel de Veengoot aan de beurt. Daarna volgden vijvers in Lichtenvoorde, Winterswijk, Westervoort, een plas in Velp en tal van sloten waar meer vis bleek te zitten dan iemand had kunnen

vermoeden. Het was een hectische periode. Met name in de vakantieperiode was het aantal reddingsacties nauwelijks bij te benen.

SAAMHORIGHEID

Vanwege de omvang van het droogteprobleem waren we erg blij met de hulp van talloze vrijwilligers. Sommigen van hen lieten zich coördineren door verenigingen, soms kwamen sportvissers individueel in actie. Allemaal hadden ze één doel: zoveel mogelijk vissen redden van de droogte door ze ergens heen te brengen waar ze konden overleven. Daarbij ontstond een sterk saamhorigheidsgevoel. Iedereen had door dat zelf vissen even niet belangrijk was, omdat er vissen gered moesten worden. Vrijwilligers besteedden niet alleen veel tijd aan het redden van vis, maar versleten ook de nodige materialen – waadpakken, schepnetten etc. – die niet bestand bleken tegen het getrek door de bagger en scherpe stenen en mossels. Dankzij al die inzet zijn voor zover bekend op maar liefst 50 locaties vissen gered van verstikking. Een enorme prestatie waar we alle vrijwilligers voor willen bedanken.

BETROKKENHEID

Als de zomer van 2018 iets heeft aangetoond, is het dat sportvissers bovengemiddeld betrokken zijn bij het welzijn van vis. De reddingsacties kwamen vooral op hen-

gelsportvrijwilligers aan. Zij hebben verreweg het meeste werk verricht en een groot drama weten te voorkomen. Duidelijk is inmiddels ook dat onze watersystemen op bepaalde punten kwetsbaar zijn ten aanzien van vis, bijvoorbeeld bij het ontbreken van diepe gaten. Deze en andere aandachtspunten zullen we kenbaar maken bij de waterbeheerders..

VERLIES NEMEN

Sommige verliezen zullen we helaas moeten nemen. Zo heeft de snoekstand een fikse deuk opgelopen omdat veel snoeken de hoge watertemperaturen en lage zuurstofwaarden niet hebben overleefd. Het evenwicht van deze wateren zal zich moeten herstellen, met als mogelijk pluspunt dat jongbroed van karpers voor even een grotere overlevingskans heeft. Sommige beeklopen zijn door de droogte compleet visloos geraakt. Daar zal het jaren kunnen duren voordat de visstand weer enigszins is hersteld. Sommige viswateren zijn voor de komende jaren afgeschreven. En waar in het verleden vis meestal van bovenstrooms 'uitspoelde' naar lager gelegen delen, kan dit nu vaak niet meer omdat te veel water is drooggevallen. Bij toekomstige droogte zal het herstel van visbestanden in deze systemen langer duren.

DOOD HOUT IN WATER WERKT

Samen met Sportvisserij Nederland en Waterschap Rijn en IJssel startte Federatie Midden Nederland in 2016 een proef met dood hout in nieuw gegraven kommen (stapstenen) aan de Oude IJssel. Deze kommen dienen niet alleen als paaiplaats voor vis, maar kunnen met behulp van dood hout ook dienen als overwinteringsplaats.

Vis is in de winter vaak kwetsbaar voor aalscholverpredatie. Ondiepe kommen bieden weinig schuilmogelijkheden en zijn daarom voor vissoorten zoals blankvoorn in beginsel niet erg geschikt als overwinteringsplek. Om de meerwaarde van dood hout te bepalen, werd begin 2016 een zogenaamde nulmeting gedaan van de visstand in een situatie zonder dood hout.

GOEDE RESULTATEN

In 2017 werd in drie van deze kommen dood hout aangebracht. Dit moet zorgen voor extra schuilplaatsen waar met name kleinere vissoorten zich in de winter beter tegen aalscholvers kunnen beschermen. Begin 2018 werden twee van deze kommen op-



nieuw onderzocht. Daarbij werd duidelijk meer kleine vis gevangen dan twee jaar eerder. De matige resultaten van één kom waren te verklaren: het hout was daar per ongeluk tijdens de winter verwijderd en vervolgens te ondiep teruggeplaatst. De kom die goed was aangepakt, liet mooie resultaten zien.

BEHOEFTE AAN STRUCTUREN

In de lengteklasse van 6-10 cm werden in 2016 slechts zeven vissen gevangen. Dat

waren er bij het onderzoek in 2018 maar liefst 124. In de lengteklasse van 11-15 cm vingen de onderzoekers in 2016 zeven vissen, tegenover 24 in 2018. Daarbij moet nog worden opgemerkt dat veel vis in de takken schoot en daarom niet kon worden meegeteld in de vangsten. Alle kleine vis werd bij de takken aangetroffen, wat duidelijk aangeeft dat vissen behoefte hebben aan dergelijke structuren. Ook qua soorten werd meer vis aangetroffen: zeven in 2016 tegenover elf dit jaar.



GEEN DIK BOEKJE BIJ DE VISPAS

Het 'dikke boekje' dat je altijd automatisch bij de VISpas kreeg, wordt voortaan niet meer meegezonden. De gratis Visplanner app en mobiele versie (www.visplanner.nl) hebben deze functie immers overgenomen. Wil je toch een papieren versie ontvangen, dan dien je dit kenbaar te maken via het digitale loket Mijnsportvisserij of op www.sportvisserij nederland.nl.

In de nieuwe versie van de Gezamenlijke Lijst van Nederlandse Viswateren zijn verschillende zaken overzichtelijker weergegeven. Zo stonden de Linge, Berkel en Oude IJssel voorheen per gemeente vermeld, maar zijn deze wateren nu bij de rivieren en kanalen geplaatst. Speciaal voor de Linge zijn ook een aantal omschrijvingen samengevoegd.

GOED VOORBEELD

Het voordeel van de VISplanner app boven het boekje blijkt uit het voorbeeld van het vissen op recreatieplassen. De situatie voor deze wateren verandert regelmatig, waardoor een kaartje vaak nooit drie jaar lang actueel was. In de Visplanner app zijn altijd de meest actuele kaarten te zien.



Jan Telleman (voorzitter Sportvisserij Oost-Nederland), Bennie van Til (destijds vicevoorzitter Federatie Midden Nederland) en Berend-Jan Bussink (Heemraad Waterschap Rijn en IJssel) met het nieuwe visplan.

NIEUW VISPLAN VBC RIJN EN IJSEL

Het visplan van de visstandbeheercommissie van Waterschap Rijn en IJssel is dit jaar vernieuwd. Na twee jaar van voorbereiding ligt er een nieuw document waarin onder meer wordt omschreven hoe de visserij plaatsvindt, welke regels er gelden, welke visuitzettingen plaatsvinden en hoe controle is georganiseerd.

Een van de wensen van de sportvisserij die in het document staat omschreven is het plan van de federatie om gebiedsbreed karperuitzet op te pakken conform de nieuwe landelijke richtlijnen die hiervoor zijn opgesteld. Dat heeft heel wat overleg gekost, maar altijd met een positieve verstandhouding en met oog voor elkaars belangen. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een lange termijn visie met toestemming voor karperuitzet in acht verschillende KRW waterlichamen. Het gaat om de volgende wateren: Oude IJssel & Aa-Strang, Berkel, Bielheimerbeek, Groenlose Slinge, Keizersbeek, Didamse Wetering, Wijde Wetering en Schipbeek.

SPORTVISSERIJ OP DE KAART

Een los onderdeel in het visplan is het project Sportvisserij op de Kaart. Dit project loopt inmiddels en de federatie heeft diverse verenigingen geholpen met het aanvragen van een watervergunning om bijvoorbeeld te mogen maaien of steigers te kunnen aanleggen. Ook gaan we op zoek naar vijvers waar we hoge dichtheden kleine karper-tjes kunnen uitzetten voor de jeugd en recreatieve visser. Dit heeft als doelstelling om ook laagdrempelige viswateren aan te kunnen bieden waar je iets eenvoudiger vis kunt vangen. In veel natuurlijker wateren is dit steeds moeilijker geworden.





NACHTELIJKE CONTROLEACTIES

Nachtvissen is populair omdat sommige vissoorten 's nachts nu eenmaal beter te vangen zijn. Ook in het werkgebied van de federatie Midden Nederland mag in veel wateren 's nachts worden gevestigd. Afgelopen zomer voerde de federatie een aantal gecoördineerde controleacties uit in de nacht. Het merendeel van de gecontroleerde sportvissers had zijn zaken op orde, maar er waren er ook die zich niet aan de regels hielden. Hét VISblad zet de drie meest voorkomende overtredingen op een rij.

1 ONTBREKEN NACHTVISTOESTEMMING

De formele betekenis van nachtvisserij is vissen tussen twee uur na zonsondergang en één uur voor zonsopkomst. In de meeste wateren mag nachtvisserij alleen met een extra nachtvistoesemming. De sticker hiervoor moet op de achterzijde van de VISpas geplakt zijn. Bij een aantal vissers ontbrak deze sticker. Zij kregen hiervoor een bekeuring van € 140,-.

2 VUUR STOKEN

In de vergunningsvoorwaarden en op diverse toegangsborden is aangegeven dat vuur stoken is verboden. Door de droogte was het risico op uitslaande branden afgelopen zomer hoger dan anders. BOA's van de federatie waren dan ook

extra alert op het maken van vuur. Diverse vuurstokers kregen hiervoor een bekeuring van € 95,-.

3 MEENEMEN OF VOORHANDEN HEBBEN VAN VIS

Sommige sportvissers nemen vis mee naar huis om deze te consumeren. Dit is toegestaan binnen de regels die hiervoor gelden. Denk aan minimummaten, een meeneemlimiet en een terugzetsplicht voor soorten die beschermd zijn of waarvoor een gesloten tijd van kracht is. Deze regels hebben als doel om te visstand te beschermen tegen overbevissing. Helaas houdt niet iedereen zich eraan. Zo troffen controleurs tijdens de nachtcontroles diverse 'sportvissers' aan die palingen in bezit hadden. De boetes daarvoor zijn aanzienlijk hoger dan de eerder genoemde overtredingen, omdat paling middels de Wet Natuurbescherming een beschermd vissoort is – afhankelijk van de casus bepaalt de officier van justitie de hoogte van het bedrag. In het rivierengebied geldt een totaalverbod voor het meenemen van paling in verband met dioxines.

BOETES VOORKOMEN

Geen trek in een boete? Check voordat je gaat vissen met de VISplanner waar je 's nachts mag vissen en welke vergunningsvoorwaarden daarop van toepassing zijn. De nachtvistoesemming is online aan te vragen via de websites van Sportvisserij Nederland en de federaties. Gezien de constatering van afgelopen zomer gaat de federatie vaker nachtcontroles houden.

AANTAL VISLESSEN OP DE BASISCHOOL GROEIT

Het aantal georganiseerde vislessen op basisscholen is in 2018 wederom toegenomen. In de regio van de federatie hebben dit jaar in totaal 82 klassen van een visles genoten. Dat zijn er zestien meer dan vorig jaar. Met de lessen zijn 2.100 kinderen bereikt. De lessen werden ook meer verspreid over de regio gegeven. In onder meer Drempt, Halle, Lienden, Nijmegen, Wamel en Westervoort kregen kinderen voor het eerst visles.

Een visles is bedoeld als educatieve en leuke eerste kennismaking met de sportvisserij voor basisschoolleerlingen van groepen 7 en 8. De ervaring leert dat zowel jongens als meiden fanatiek meedoen. Een standaard visles bestaat uit twee delen; een biologies in het lokaal en een visexcursie buiten. Tijdens de les krijgen de scholieren onder meer uitleg over de leefomgeving van vissen en het herkennen van vissoorten. Na de les krijgen de kinderen de kans om aan het water eigenhandig een vis te vangen.

LES IN ONTHAKEN

Als onderdeel van het jeugdprogramma van een hengelsportvereniging is een visles een goede eerste stap. Een actief jeugdprogramma kan nieuwe jeugdleden op-



leveren of bestaande leden behouden, maar leert scholieren ook hoe ze verantwoord moeten vissen. Het welzijn van de vis weegt daarbij zwaar. Zo leren scholieren ter bescherming van de slijm laag hun handen nat te maken voordat zij een vis vastpakken. Tijdens de biologies oefenen ze met een hakensteker haakjes verantwoord uit de bek van een (nep)visje te halen.

ZELF VISLES GEVEN

Op veel locaties worden inmiddels ieder jaar één of meerdere vislessen georganiseerd, maar er zijn ook nog regio's waar dit niet gebeurt. Hulp van jeugdvrijwilligers is daarvoor gewenst, bij voorkeur vrijwilligers die een gratis jeugdcurriculum VIScoach of de vervolgcursus VISmeester bij Sportvisserij Nederland hebben gevolgd. In de cursus VIScoach ligt de nadruk op jeugdbegeleiding, de vervolgcursus VISmeester bereidt de cursist voor op het geven van visles op scholen. Gecertificeerde jeugdvrijwilligers kunnen gratis les- en promotiematerialen bestellen bij Sportvisserij Nederland. De VISmeester van de federatie ontvangt daarnaast een kleine vergoeding voor iedere visles die hij of zij heeft georganiseerd.

JEUGDVRIJWILLIGERS GEZOCHT

Ben of ken jij iemand die zich graag inzet voor de lokale hengelsportvereniging of voor de federatie? Vind jij het leuk om kinderen te leren vissen? Dan zijn wij op zoek naar jou. Volg een gratis eendaagse cursus, wordt VIScoach en eventueel daarna VISmeester. Neem bij interesse geheel vrijblijvend contact op met de federatie of met Sportvisserij Nederland om de mogelijkheden te bespreken. De federatie is telefonisch bereikbaar op 026-3212045 en per e-mail via info@hfmiddennederland.nl.



Dit najaar worden meer spiegelkarperprojecten dan ooit tevoren uitgevoerd



IN MEMORIAM: SJAAK KOPPERS

Voormalig voorzitter van Hengelsport Federatie Midden Nederland Sjaak Koppers is op 1 juli 2018 op 69-jarige leeftijd overleden. Sjaak was werkzaam bij de federatie in de periode juni 2010-2018.

Het bestuur en medewerkers zijn Sjaak dankbaar voor zijn enorme inzet en positieve bijdrage aan de georganiseerde sportvisserij. De professionalisering van de hengelsportfederatie is voor een groot deel aan hem te danken.

Wij kennen Sjaak als iemand die zeer betrokken was bij de organisatie. Met grote vakkundigheid heeft hij zijn bestuurlijke rol als voorzitter ingevuld en vormgegeven. Wij verliezen met hem een goede voorzitter en gewaardeerd persoon die altijd zorgde voor een open houding en saamhorigheid binnen de federatie. De herinnering aan de prettige samenwerking zal in onze gedachten blijven.



SPIEGELKARPERPROJECTEN 2018

In november en december 2018 worden de spiegelkarperprojecten van de federatie uitgevoerd, dit jaar met meer uitzettingen dan ooit tevoren. Nieuwe toestemmingen hebben geleid tot nieuwe projecten die dit najaar van start zijn gegaan. Op de planning staan de Berkel, Rhederlaag, Slingeplas, Hilgelo, Groene Heuvels en Berendonck. Stuk voor stuk mooie karpervateren waar dankzij deze uitzettingen ook de toekomstige karpervisserij wordt veiliggesteld. In de Berkel, Groene Heuvels en Berendonck zijn nog geen eerdere uitzettingen gedaan.

Bij alle projecten van de federatie wordt vijftig procent aan spiegelkarper en vijftig procent aan schubkarper uitgezet. Dankzij die variatie is er voor iedereen wat wils. De spiegelkarpers zijn bij voorkeur goed herkenbare typen met redelijk veel schubben. Alle spiegelkarpers worden individueel gemeten, gewogen en gefotografeerd zodat de vissen te volgen zijn. Zo is informatie te verzamelen over het migratiegedrag en de groei van de vis.

Karpervangsten delen

De projecten die de federatie coördineert zijn terug te vinden op de Facebookpagina van SKP-Regio-Midden. Hier kun je ook vissen melden, vangsten delen en informatie uitwisselen over de karpersprojecten.